

Region Värmland ska bidra till att stärka relationen med Norge

Positions-PM

Ansvarig verksamhet	Regional tillväxt
Kontakt	Sebastian Ullström
Datum	2021-02-15
Diarienummer	RS/210092
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Region Värmland ska bidra till att stärka relationen med Norge

Närheten till Norge har en avgörande betydelse för Värmland. De gränsöverskridande beroendena är många och tangerar flera politikområden. Värmland ligger mittemellan Oslo och Stockholm längs en expansiv tillväxtkorridor med många möjligheter på båda sidor av gränsen. Det strategiska läget och den unika närheten till Oslo ger oss en konkurrensfördel i form av närhet till arbetsgivare och kompetens samt handelsmöjligheter, etableringar och investeringar.

Region Värmland har under lång tid prioriterat samarbetet med Norge. Samarbetsavtal har slutits med våra norska grannfylken och gemensamma projekt har genomförts. En särskild Norgestrategi beslutades 2012 och 2019 togs beslut om att återigen avsätta resurser för ökat samarbete med Norge. Satsningen sträcker sig fram till och med 2023 och ska bidra till att nya kontakter och samarbeten etableras över gränsen. Bland annat har samarbetsavtal med Värmlands nya grannregion Innlandet beslutats och motsvarande process med Viken har initierats. Genom ett aktivt arbete i EU-programmet Interreg Sverige-Norge har vi även stöttat gemensamma svensk-norska projekt som utvecklar samhället inom olika insatsområden.

2019 enades de nordiska länderna kring visionen *Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region*. Utvecklingen av covid-19 har inneburit en prövning av det nordiska samarbetet. Den stängda gränsen mellan länderna har utmanat det gränsöverskridande arbetet och medfört stora konsekvenser för den lokala ekonomin, för företag och för människorna som lever och verkar i gränsregionerna. De nya förutsättningarna har ökat behovet av att samlas kring en gemensam målbild för Region Värmlands Norgearbete.

En gemensam målbild

Rörelsen och relationerna över gränsen är omfattande från båda håll. Region Värmland ska tillsammans med våra norska grannfylken bidra till att upprätthålla tilliten och sammanhållningen i Norden och hela den svensk-norska gränsregionala geografin, de gemensamma värderingarna och den nordiska gemenskapen med fokus på kultur, demokrati, jämställdhet, inkludering, icke-diskriminering och yttrandefrihet. Region Värmland ska i sitt arbete med Norge även bidra till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling enligt Agenda 2030. Vi ska ansvara för att arbetet är hållbart ur sociala, ekonomiska och klimat- och miljömässiga dimensioner.

Region Värmland ska stärka samarbetet med Norge på ett generellt plan men särskilt inom de prioriterade verksamhetsområdena:

- Hälsa och sjukvård
- Regional hållbar utveckling
- Folkhälsa, kultur och folkbildning
- Kollektivtrafik

Prioriterade samverkansområden

Inom ramen för Region Värmlands uppdrag ligger ett antal långsiktigt strategiskt avgörande frågor som organisationen särskilt bör beakta i relationen till Norge. De prioriterade samverkansområdena bidrar till att skapa en riktning för verksamhetens arbete med Norge.

Forma en strategisk svensk-norsk samverkan med Viken, Innlandet och Osloregionen samt med Dalarna och Västra Götaland för att bidra till en sammanhållen svensk position i viktiga gränsfrågor

Samarbetet över gränsen ska stärkas med de för Värmland strategiskt viktiga norska grannfylkena Viken och Innlandet samt med Osloregionen. Där det är möjligt bör även Västra Götaland och Dalarna inkluderas i samarbetet för en mer sammanhållen position i viktiga gränsregionala frågor i centrala Skandinavien. Genom samarbete ska Region Värmland bidra till en ökad kunskap om Norges betydelse för Sverige och om gränstrakternas unika förutsättningar och behov. Arbetet ska bidra till

fler och större privata och offentliga investeringar i gränsregionen Sverige-Norge och i Värmland för att utveckla regionen som en attraktiv plats där människor vill bo och utvecklas och där företag vill etablera sig och expandera. Visionen är en gränslös, hållbar och integrerad region där människor, idéer, kapital, varor och tjänster flödar fritt över gränsen mellan Sverige och Norge.

Förbättra kommunikationerna till Oslo och stärka axeln mellan Oslo-Stockholm

Närheten till det expansiva Oslo är underutnyttjad. För att Värmland ska kunna dra full nytta av sitt geografiska läge behöver infrastrukturen förbättras. Ett samarbete i frågan är formaliserat mellan Region Värmland, Karlstads kommun, Region Västmanland, Region Örebro Län, Västerås stad och Örebro kommun genom bolaget Oslo Sthlm 2.55. En snabbare järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm med stopp i Värmland skulle knyta länet ännu närmare storstadsregionerna och bidra till hållbart resande, utveckling och tillväxt längs sträckan. Med förbättringar av befintlig infrastruktur och nya länkar är det fullt möjligt att göra en betydligt mer klimatsmart resa mellan huvudstäderna med tåg än med flyg, som även är konkurrenskraftig sett till pris och restid. Förbindelsen skapar större arbetsmarknadsregioner och innebär nya möjligheter att leva och bo i Värmland. Region Värmland ska verka för att möjliggöra och påskynda investeringen och därmed bidra till en mer tillgänglig och attraktiv region.

Stärka förutsättningarna för en hållbar gränsregional ekonomisk utveckling

Norge har en avgörande betydelse för Värmlands framtida utveckling och tillväxt. Norrmän utgör en viktig kundgrupp för ett flertal branscher i Värmland, inte minst för besöksnäringen och för gränshandeln. Arbetspendlingen från Värmland till Norge är betydande. Särskilt Osloregionen utgör en viktig arbetsmarknad och sedan länge har tusentals värmlänningar varje vecka pendlat till sina arbeten på andra sidan gränsen. Den stora arbetspendlingen har resulterat i att delar av Värmland ingår i Oslos lokala arbetsmarknadsregion.

Sverige och Värmland är viktiga för det norska näringslivet. Europa är Norges i särklass viktigaste handelsområde och Sverige den enskilt viktigaste handelspartnern. 2019 importerade vi i Sverige varor från Norge för 137 miljarder kronor. Utbytet märks även genom det stora antalet norskägda företag i Sverige. Norge är det vanligaste ägarlandet bland utlandsägda företag i landet och står för en betydande andel av arbetsplatserna i Värmland. Sverige utgör en språngbräda ut i Europa för norska exporterande företag vilket underlättas av de låga handelshindren och de gemensamma kulturella banden mellan länderna. Region Värmland ska bidra till att ytterligare stärka Värmlands position som etableringsregion för norska företag och därmed bidra till fler arbetstillfällen i regionen.

Den internationella handeln är en grundsten för Sveriges välstånd. Sverige är ett av världens mest exportberoende länder och Värmland är en stark handelsregion. Norge utgör tillsammans med Tyskland Sveriges största handelshandelspartner sett till export- och importvärde för varor årligen. 2019 exporterade vi i Sverige varor till Norge för motsvarande 162 miljarder kronor. Den norska marknaden utgör en naturlig första marknad för värmländska företag som ska ta det första steget ut på en global marknad. Genom att lyfta exportmöjligheter på den norska marknaden och arbeta för att underlätta handelshinder ska Region Värmland bidra till ökad tillväxt i det värmländska näringslivet.

Tillsammans ska vi främja en grön omställning av våra samhällen och arbeta för en hållbar cirkulär och biobaserad ekonomi. Värmland har goda geografiska förutsättningar och spetskompetenser med starka forskningsanknytningar. Vi lämpar oss särskilt väl som test- och demonstrationsarena i omställningen till en cirkulär ekonomi. Region Värmland ska bidra till att stärka samarbetet över gränsen inom näringsliv, forskning och innovation generellt men särskilt inom de områden som utpekats i den smarta specialiseringsstrategin.

Frågor som rör samhällssäkerhet och civilt försvar är komplexa och kräver ofta gränsöverskridande samarbete. Det finns en enighet mellan de nordiska länderna att ytterligare fördjupa och bredda det nordiska försvarssamarbetet. Värmlands närhet till Norge, de aktörer och den kunskap som finns i regionen gör att vi lämpar oss väl som arena för samarbeten mellan forskning, näringsliv och det offentliga inom samhällssäkerhet och civilt försvar. Region Värmland ska bidra till att ytterligare stärka detta samarbete.

Stärka det kulturella utbytet mellan Sverige och Norge

Kulturen är viktig för Värmland. Vi har ett rikt kulturliv med både bredd och spets som bidrar till social gemenskap, rika upplevelser, innovation och ett stort intresse för Värmland som kulturregion. Kulturen formar och utvecklar både samhället och oss som individer genom att vidga våra perspektiv, ge förståelse och skapa sammanhang. Den bidrar till ett demokratiskt, öppet och dynamiskt samhälle.

Det behövs fler samarbeten över gränser: mellan kulturpolitik och utvecklingspolitik, mellan kulturen och utbildningssektorn, mellan amatörer och professionella, mellan kulturverksamheter och ideella organisationer, men även över nationsgränsen. Kultur är en utmärkt kontaktskapare och ett effektivt verktyg i Värmlands arbete med omvärlden. Internationella kontakter har betydelse både för kulturskaparnas yrkesmässiga utveckling, företagandet inom kulturella och kreativa näringar och som en del i varumärket Värmland. Region Värmland ska bidra till att stärka det kulturella utbytet och den strategiska samverkan med våra norska parter och ge fler kulturskapare möjligheten att presenteras Internationellt.

Förbättra och utveckla förutsättningarna för en god och nära vård och utöka samarbetet inom hälso- och sjukvårdsområdet i hela gränsregionen

De nordiska länderna har gemensamma utmaningar inom hälso- och sjukvården och det finns utrymme för utökat samarbete för att bidra till en god, jämställd och trygg hälsa och välfärd för alla. Dels handlar det om att hitta former för formaliserad samverkan och finansiering, dels om att skapa nya forum för delat lärande och utveckling mellan fler områden och aktörer. Region Värmland ska även främja innovation och forskning för framtida välfärdslösningar.

Stärka samarbetet kring gränsregional krishantering genom att lära av erfarenheter från covid-19

Covid-19 och hanteringen av pandemin har tydliggjort att arbetet med krishantering inte enbart kan angripas nationellt, utan kräver gränsöverskridande samarbete. Det är av stor betydelse att förmågan att hjälpa varandra över gränserna vid allvarliga incidenter nu och i framtiden är god. Region Värmland ska genom att främja utbyte av kunskap och erfarenheter med Norge bidra till ökat lärande och samarbete inom krishantering.

